Utlåtande GrUU 66/2018 rd─ RP 309/2018 rd

Grundlagsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om fiske

Till jord- och skogsbruksutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om fiske (RP 309/ 2018 rd): Ärendet har remitterats till grundlagsutskottet för utlåtande till jord- och skogsbruksutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört
- fiskeriråd Eija Kirjavainen, jord- och skogsbruksministeriet
- specialsakkunnig Sanna Koljonen, jord- och skogsbruksministeriet
- konsultativ tjänsteman Johanna Hautakorpi, justitieministeriet
- ordförande Tiina Sanila-Aikio, sametinget
- professor Tuomas Ojanen.

Skriftligt yttrande har lämnats av
- professor Janne Salminen
- professor Martin Scheinin
- professor Kaarlo Tuori.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att lagen om fiske ändras.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 maj 2019.

I motiven till lagstiftningsordningen granskas lagförslaget med avseende på 6, 15 och 17 § i grundlagen.

Regeringen anser att lagen kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

I propositionen föreslås det bland annat ändringar i 10 § i lagen om fiske. Bestämmelsen har införts med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 58/2014 rd) och gäller rätt till fisketillstånd i övre Lappland. Enligt förslaget ska kommuninvånare i Enontekis, Enare och Utsjoki i framtiden ha rätt att hos Forststyrelsen lösa in ett personligt säsongstillstånd för att få fiska på statsägda vattenområden i den egna kommunen där lax och öring stiger. Genom reformen ska samernas och ortsbornas möjligheter att bedriva fiskekultur enligt propositionsmotiven förbättras.

Fiske är vid sidan av renskötsel och jakt en näring som är intimt förknippad med samernas kulturform (se t.ex. RP 309/1993 rd, s. 69/II, GrUU 3/1990 rd, s. 2, GrUU 29/2004 rd, s. 2 och GrUU 40/2009 rd, s. 2). Ändringen i lagen om fiske är därför relevant med tanke på 17 § 3 mom. i grundlagen. I tillsynspraxisen har också artikel 27 i FN-konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (MP-konventionen) ansetts skydda ursprungsfolkens rätt att utöva sin egen kultur. Enligt FN:s kommitté för mänskliga rättigheter innebär artikel 27 bland annat en skyldighet att planera och genomföra ekonomiska åtgärder så att samernas näringar kan förbli ekonomiskt lönsamma (Länsman m.fl. mot Finland, 26.10.1994, klagomål nr 511/1992). Grundlagsutskottet har också i sin praxis konstaterat att fiske av tradition har ingått i samernas livsstil utan begränsningar som är relaterade till bosättningsorten (GrUU 27/1997 rd, s. 3, och GrUU 29/2004 rd, s. 2). Såväl människorättskommittén (Länsman m.fl. mot Finland, klagomål nr 511/1992) som grundlagsutskottet har konstaterat att till samekulturen också hör de traditionella näringarnas moderna uttrycksformer (se GrUU 1/2016 rd, s. 4, och GrUU 38/2004 rd, s. 4/II).

Utskottet noterar att den föreslagna bestämmelsen förbättrar fullföljandet av samernas rättigheter enligt 17 § 3 mom. i grundlagen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Grundlagsutskottet anför

att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Utlåtande GrUU 66/2018 rd

Helsingfors 26.2.2019

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Annika Lapintie vänst
vice ordförande Tapani Tölli cent
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Ilkka Kantola sd
medlem Antti Kurvinen cent
medlem Mia Laiho saml
medlem Markus Lohi cent
medlem Leena Meri saf
medlem Juha Rehula cent
medlem Kaj Turunen saml
ersättare Mats Löfström sv
ersättare Ben Zyskowicz saml.

Sekreterare var

utskottsråd Liisa Vanhala.